

Josse De Pauw doet het met 'De helden' in de Brusselse KVS in zijn eentje. 'Risjaar Drei' verleidt het

publiek in de Antwerpse Bourla met ensembletheater dat herinneringen oproept aan de Blauwe Maandag.

1

Josse De Pauw
als antiheld,
verscheurd door
twijfel, angst en
schuldgevoel.

© Kurt Van der Elst

maatschappelijk ideaal. Dat waren tenminste echte helden, hoor je hem denken. Een groot contrast met zijn eigen miezigerige en onbenullige leventje, dus. Het enige wat hem nog rest, is schilderen. Met brute borstelstreken schildert (een op dat moment poedelnaakte) De Pauw de verdrinkingsdood van het meisje, in een poging zijn frustratie te verwerken. Actionpainting als therapie. Klinkt vreemd? Dat is het ook. Pas in het slotdeel 'klikken' alle onderdelen van deze grillige productie samen. Uit de boxen horen we postuum de stem van het meisje. Zij biecht (spoiler alert!) op dat ze niet per ongeluk verdrinkt, maar net wou ontsnappen aan onze prestatie maatschappij. Het werpt een heel ander licht op het dramatische accident. Want is het heldhaftig uit het leven te stappen als je het niet meer wil leiden? En is het net bewonderenswaardig van De Pauws personage dat hij deze wan-

Pas in het slotdeel klikken alle onderdelen van deze grillige productie samen

hoopdaad niet voorkwam? Het is een behoorlijke omweg om het over een thema als heldendom te hebben. Maar kan je dat De Pauw, die eerder een sportheld in *Raymond* en een gevallen sterpoliticus in *Revue ravage* opvoerde, verwijten? Nieuwe zieltjes zal De Pauw met *De helden* niet winnen, maar zijn fans zullen deze intrigerende, poëtische en verrassende brok muziektheater wel weten te smaken.

FILIP TIELENS

Wat een klootzak!

Veel bekende koppen in de zaal, nog meer bekende koppen op scène en een staande ovatie aan het eind: *Risjaar Drei* van Toneelhuis is een toneelgebeuren als in de oude dagen.

Risjaar Drei
Toneelhuis

★★★★☆

Van 18 tot 22 april opnieuw in de Bourla, tot dan op tournee

'Als ge ne klootzak zoekt, zal ik 'm wel spelen!' Peter Van den Begin is back op de Bühne. Met een lamme arm en een slepend been staat hij, als een scheve komma, op het opgehoogde oorlogspuin van Shakespeare over de zaal te loensen: de misgeboorte Richard III in al zijn glorie. Alleen aan zijn taal mankeert niets. Als een kronkelende aal, op het randje van rap, spuwt en splijt zijn woordenstroom door de Bourla. In het plat Antwerps. Die keuze voor kunstige straattaal is geen toeval. Regisseurs Stijn Van Opstal en Tom Dewispelaere schoven bij Olympique Dramatique al vaker de proper gewassen en gesteven toneel-spraak terzijde, met *De Krippel* uit 2002 als memorabel visitekaartje. Ook deze tekstbewerking stileren ze met grofgebekte rijmelarijen uit vele registers tot een veerkrachtige springplank voor hun spelers. Die kunnen zich uitleven als hooligans op de voordracht. *Richard III* is dan ook geen sierduiken, maar ploeteren door het bloederige bad van één gefrustreerde hertog die de hoogste stoel viseert. Richard is

de vleesgeworden intrige: al wie tussen hem en de troon staat, krijgt een mes in de rug. Zo rechtuit zijn tong, zo duister zijn bedoelingen. Van den Begin speelt die dubbelrol glorieus. Daaronder gaat nog een derde laag meespelen: de levende geschiedenis van de keur aan acteurs. Zo is Jan Declair met een knipoo in een bijrol ge-cast. Als moeder Margaretha, langharige heks, scheldt hij de Bourla onder. Als laatste bode staat hij Van den Begin bij in de finale die hij ooit zelf met zoveel verve vertolkte in *Ten Oorlog*. Declair schept er eer in om als machinist én kingmaker het stokje van de Blauwe Maandag door te geven aan jonge wolven als Nico Sturm, Jonas Vermeulen, Sanne Samina Hanssen. Samen maken ze van *Risjaar Drei* op en top ensemblespel. Zo vlot gaat het allemaal, dat er iets nostalgisch over komt. De Antwerpse voertaal, de eerder behouden regie, het grote repertoire als evidentie, de slotrede van Risjaar die spuwt op alles wat van overzee de eigen cultuur bedreigt: het haalt de tijd terug dat theater nog om spelers draaide, en de goegemeente zich verzamelde om hen samen te vieren. *Risjaar Drei* dwingt die viering moeiteloos af. Na *Augustus op de vlakte* tonen Van Opstal en Dewispelaere zich opnieuw de betere conservatoren van ambachtelijk publiekstoneel.

WOUTER HILLAERT

2

'Risjaar Drei' haalt de tijd terug dat theater nog om spelers draaide. © Kurt Van der Elst